

**ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ**

**Ομιλία της Υπουργού Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας
Δρος Αθηνάς Μιχαηλίδου στο Συνέδριο
«Κλαίρη Αγγελίδου: η γυναίκα που ξεχώρισε, που εμπνέει»**

Δευτέρα 20 Νοεμβρίου 2023, ώρα 19:30, Παγκύπριο Γυμνάσιο

Με ιδιαίτερη συγκίνηση και συναισθανόμενη πλήρως την τιμή, αλλά και τη βαριά ευθύνη απέναντι στην εξέχουσα προσωπικότητα της Κλαίρης Αγγελίδου, συμμετέχω στο συνέδριο αυτό, που είναι αφιερωμένο στην πλούσια και πολυδιάστατη προσφορά της στην παιδεία, στον πολιτισμό και στην ευρύτερη πορεία προόδου της πατρίδας μας.

Η προικισμένη μορφή της Κλαίρης Αγγελίδου, συνένωνε τα χαρακτηριστικά του ήθους, της ευσυνειδησίας, της συνέπειας, της εντιμότητας, της πνευματικής καλλιέργειας και της προσήλωσης στα ελληνοχριστιανικά ιδεώδη, τα οποία της επέτρεψαν να διακριθεί ως άνθρωπος, ως αγωνίστρια, ως εκπαιδευτικός. Χαρακτηριστικά τα οποία διέκρινε ο Γλαύκος Κληρίδης, αναθέτοντας της, με την εκλογή του το 1993, τα καθήκοντα του απαιτητικού χαρτοφυλακίου του Υπουργείου Παιδείας, ως της πρώτης, μάλιστα, γυναίκας που αναλάμβανε την καίρια αυτή θέση.

«Όσα είχα ονειρευτεί χρόνια ως απλή καθηγήτρια και ως Διευθύντρια, τώρα έπρεπε να υλοποιηθούν. Τα προβλήματα πολλά, ο κόσμος περίμενε. Κι εγώ περίμενα από τον εαυτό μου», έλεγε η Κλαίρη Αγγελίδου, και την κατανοώ απόλυτα από τη θέση που και εγώ βρίσκομαι σήμερα. Σε μια ανδροκρατούμενη τότε κοινωνία, έπρεπε να αντιπαλέψει με προκαταλήψεις, να ξεπεράσει, όπως άλλωστε συνήθιζε, εμπόδια και τον ίδιο της τον εαυτό, κάνοντας πράξη το δικό της όραμα για την παιδεία. Ένα όραμα για ανάδειξη της παιδείας ως το μέσο για τη διάπλαση της προσωπικότητας και την καλλιέργεια της ψυχής της νέας γενιάς, αφού όπως η ίδια δήλωνε: «Η εκπαίδευση δεν είναι θεωρία, είναι πράξη που σκοπό έχει να επηρεάσει και να αλλάξει τον άνθρωπο και τον κόσμο».

Θέτοντας τις βάσεις για την πνευματική ανάπτυξη των νέων και ολόκληρου του λαού, αλλά και ευρύτερα για την πολιτιστική εξέλιξη της Κύπρου, το Υπουργείο Παιδείας μετονομάστηκε, με δική της πρωτοβουλία, σε Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, τονίζοντας πως για την ίδια η έννοια της παιδείας συνυφαίνεται με αυτήν του πολιτισμού.

Άνθρωπος με βαθιά πίστη στον Θεό και ξεχωριστή περηφάνεια για την εθνική της ταυτότητα και τα ελληνοχριστιανικά ιδεώδη, έχοντας ιδιαίτερη αγάπη για την πατρίδα και πόθο για επανένωσή της, πίστευε ότι η καλλιέργεια εθνικού και αγωνιστικού φρονήματος πρέπει να αποτελεί πρωταρχική επιδίωξη της εκπαίδευσης. Ταυτόχρονα, θεωρούσε ότι η παιδεία αποτελεί την καλύτερη εγγύηση για την πρόοδο και ευημερία της Κύπρου.

Προς την κατεύθυνση αυτή, και αποσκοπώντας στην προαγωγή της παιδείας στον τόπο μας, συνέλαβε, σχεδίασε και εφάρμοσε δεκάδες καινοτομίες σχετικά με τις λειτουργικές ανάγκες και τη χάραξη της εκπαιδευτικής πολιτικής, αφήνοντας, στους 49 μήνες της θητείας της, ανεξίτηλη τη σφραγίδα της.

Συστεγάζοντας όλες τις Υπηρεσίες του Υπουργείου στο σημερινό κτήριο, πέτυχε την αύξηση της αποτελεσματικότητάς του, τόσο για την επιτέλεση της αποστολής του όσο και για την εξυπηρέτηση των πολιτών.

Εκπαιδευτικός και η ίδια, μπορούσε να γνωρίζει καλύτερα από τον καθένα τα χρονίζοντα προβλήματα και τις ανάγκες στον χώρο της παιδείας. Θέτοντας ως προτεραιότητα την αντιμετώπισή τους, τη ριζική μεταρρύθμιση και την ποιοτική αναβάθμιση του συστήματος, επιδίωξε την προσωπική της επαφή με την εκπαιδευτική και τη μαθητική κοινότητα, ενώ δεν δίστασε να υπερασπιστεί σθεναρά τους σχεδιασμούς της, πετυχαίνοντας έπειτα από διαβουλεύσεις και συζητήσεις, μαζί με τους συνεργάτες της και τους εμπλεκόμενους φορείς, τον εκσυγχρονισμό της σχετικής νομοθεσίας. Έγραφε επί τούτου: «Είμαι εκπαιδευτικός και προχωρώ με γνώμονα τις εκπαιδευτικές ανάγκες. Όλα τα άλλα δεν με ενδιαφέρουν ούτε αλλάζουν την πορεία μου. Το δίκαιο είναι ο γνώμονας της ζωής μου».

Σημειώνω, ενδεικτικά ότι, επί θητείας Κλαίρης Αγγελίδου, μεταξύ άλλων, δημιουργήθηκε το Κυπριακό Συμβούλιο Αναγνώρισης Τίτλων Σπουδών, το Συμβούλιο για την Εκπαιδευτική Αξιολόγηση και την Πιστοποίηση εγγεγραμμένου Κλάδου Σπουδών Ιδιωτικών Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης και το Συμβούλιο Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Θεσπίστηκαν, επίσης, Κανονισμοί για τη λειτουργία των Σχολείων Δημοτικής Εκπαίδευσης, των Επιμορφωτικών Κέντρων και των Συνδέσμων Γονέων, καθώς και Κανονισμοί για την πρόσληψη και απασχόληση Σχολικών Βοηθών, ενώ ψηφίστηκε και ο περί Σχολικών Εφορειών Νόμος.

Σε μια άλλη σημαντική κίνησή της, η Κλαίρη Αγγελίδου υπέγραψε Μνημόνιο Συνεργασίας μεταξύ Κύπρου και Ελλάδας στον τομέα της παιδείας, αποσκοπώντας στη διατήρηση του προσανατολισμού της παιδείας μας στις δημοκρατικές αρχές και την προσαρμογή της εκπαίδευσης στις ανάγκες και απαιτήσεις της σύγχρονης τεχνολογίας και οικονομίας, χωρίς να παραγνωρίζεται ο ανθρωπιστικός της χαρακτήρας. Το Μνημόνιο προνοούσε, μεταξύ άλλων, ανταλλαγές στελεχών της εκπαίδευσης, κατάρτιση και επιμόρφωση του εκπαιδευτικού προσωπικού, ανταλλαγή εμπειρογνωμοσύνης στα αναλυτικά προγράμματα, στις εκδόσεις και στα διδακτικά βιβλία, καθώς και συνεργασία στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Την ίδια στιγμή, συνέδεσε το όνομά της με καινοτομίες όπως αυτή της επέκτασης του θεσμού της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών, της εφαρμογής του Ενιαίου Λυκείου, της αξιοποίησης της πληροφορικής στα σχολεία και της ενίσχυσης της ευρωπαϊκής διάστασης της χώρας μας, σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Μεγάλης σημασίας, υπήρξε, επίσης, η στοχευμένη προσπάθειά της για προστασία των νέων από τις προκλήσεις και τους αυξημένους κινδύνους που αντιμετώπιζαν καθημερινά, μέσα από την έγκαιρη ενημέρωση και διαφώτισή τους.

Επιπλέον, αναγνωρίζοντας ότι οι ποιοτικές κτιριολογικές και τεχνικές εγκαταστάσεις ενισχύουν τις παιδαγωγικές πρακτικές, επένδυσε στον εκσυγχρονισμό τους, μέσα από την ανέγερση πέραν των 35 νέων σχολικών μονάδων και τα βελτιωτικά έργα σε δεκάδες άλλες.

Εξίσου σημαντική μέριμνά της υπήρξε και η ενίσχυση και ενδυνάμωση των σχολείων της ομογένειας, για πιο αποτελεσματική επιτέλεση του έργου τους, μέσα από την αποστολή βιβλίων, την αύξηση του αριθμού των δασκάλων στην παροικία του Λονδίνου και την αποστολή δασκάλου στα ελληνικά σχολεία του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων.

Επιπρόσθετα, όπως καταγράφηκε και προηγουμένως, όραμα της Κλαίρης Αγγελίδου ήταν να καταστεί η Κύπρος κέντρο πολιτιστικών εκδηλώσεων, λίκνο πνευματικής και καλλιτεχνικής δημιουργίας. Στο πλαίσιο αυτό, ανέδειξε τα «ΚΥΠΡΙΑ» ως το μεγαλύτερο πολιτιστικό γεγονός της Κύπρου. Πρόκειται για ένα θεσμό που αποτελεί μέχρι σήμερα πνευματικό φάρο και πόλο έλξης προσωπικοτήτων της τέχνης και καλλιτεχνικών συγκροτημάτων από την Κύπρο και το εξωτερικό.

Καθιέρωσε, επίσης, τον θεσμό επίδοσης Αριστείων Γραμμάτων και Τεχνών, με στόχο την ηθική ανταμοιβή, την αναγνώριση και την καταξίωση της πνευματικής και καλλιτεχνικής δραστηριότητας των κύπριων δημιουργών. Συνέβαλε στην μετατροπή της Κρατικής Ορχήστρας Κύπρου σε Συμφωνική, ίδρυσε την «Ελπινίκειο Βιβλιοθήκη» και προχώρησε στην αναδόμηση της Κρατικής Πινακοθήκης και των ιδρυμάτων «Νεοπτόλεμος Μιχαηλίδης» και «Ευάγγελος Λοΐζου».

Την ίδια στιγμή, ως αποτέλεσμα, της στενής συνεργασίας και της γνήσιας φιλίας που τη συνέδεε με τη Μελίνα Μερκούρη, συνέβαλε στην πολιτιστική σύνδεση Ελλάδας και Κύπρου. Τόσο μέσα από την καθιέρωση του πολιτιστικού μήνα όσο και με την υπογραφή πολιτιστικού μνημονίου, η μικρή μας Κύπρος κατάφερε να αναδείξει την πολιτιστική της παράδοση, αλλά και τη σύγχρονη πολιτιστική της ανάπτυξη.

Εξίσου σημαντικές προς την κατεύθυνση αυτή, υπήρξαν οι ενέργειες της που έθεσαν τις βάσεις για την αναβάθμιση του «Σπιτιού της Κύπρου» στην Αθήνα και την ίδρυση του Κέντρου Ελληνικού Πολιτισμού στην Κύπρο.

Πέραν της Ελλάδας, συνήψε Πολιτιστικές Συμφωνίες με έντεκα χώρες της Ευρώπης, της Μέσης Ανατολής και της Αμερικής, με στόχο τη συνεργασία σε θέματα πολιτισμού. Με δικές της ενέργειες ιδρύθηκαν Κέντρα Ελληνικών Σπουδών σε τρία Πανεπιστήμια του εξωτερικού: στο Μούνστερ της Γερμανίας, στο Πανεπιστήμιο La Trobe της Μελβούρνης και στο Πανεπιστήμιο Old Dominion της Virginia στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το 1994 καθιέρωσε τη χρήση της ελληνικής γλώσσας σε όλες τις υπηρεσίες και τα κυβερνητικά τμήματα. Επίσης, συνέστησε Επιτροπή Τοπωνυμίων και κατέθεσε 64.000 τοπωνύμια στα Ηνωμένα Έθνη.

Επιπλέον, ως γνήσια και άδολη πατριώτισσα, έχοντας ως φάρο και οδηγό της τη σημαίνουσα συμμετοχή της στην πιο λαμπρή σελίδα της νεότερης κυπριακής ιστορίας, αυτής της επαναστατικής τετραετίας του 1955-59, έθεσε ως στόχο τη διαφύλαξη των αρχών και των αξιών που διέπνεαν τους νέους και τις νέες που συμμετείχαν σε εκείνο τον Αγώνα. Στο πλαίσιο αυτό, συνέβαλε, το 1993, στην ίδρυση και λειτουργία του Συμβουλίου Ιστορικής Μνήμης του Αγώνα της ΕΟΚΑ. Ένα Συμβούλιο, που έχει τη μέριμνα των ιστορικών χώρων και των μνημείων που σχετίζονταν με τον Αγώνα, της συλλογής και της διαφύλαξης των κειμηλίων, καθώς και της μελέτης, της τεκμηρίωσης και της προβολής του Απελευθερωτικού Αγώνα. Με δικές της ενέργειες, παράλληλα, ανακαίνιστηκε και το Μουσείο Αγώνος, δίπλα από την Αρχιεπισκοπή.

Ακάματη πρέσβειρα της Κύπρου, η Κλαίρη Αγγελίδου, δεν έπαυσε ποτέ να αναδεικνύει το εθνικό μας πρόβλημα στο εξωτερικό. Οραματιζόταν μια πατρίδα ενωμένη και ελεύθερη. Πρωτοστάτησε στη διαφώτιση για την καταστροφή της πολιτιστικής μας κληρονομιάς και την καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καλώντας τις ξένες κυβερνήσεις να συνδράμουν στις προσπάθειες της Κύπρου για

δικαίωση. Ως Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού, ανέλαβε εκστρατεία διαφώτισης όλων των Υπουργών Παιδείας της Ευρώπης, προέβη δύο φορές σε δριμεία καταγγελία της καταστροφής της πολιτιστικής μας κληρονομιάς στην έδρα της ΟΥΝΕΣΚΟ, δραστηριοποιήθηκε σε εκστρατεία διαφώτισης σε Πανεπιστήμια της Νέας Υόρκης, ενώ υπήρξε πρωτεργάτης στην ίδρυση της Επιτροπής Πολιτιστικής Κληρονομιάς σε Κύπρο και Ελλάδα.

Κυρίες και κύριοι,

Είχα την τύχη και την τιμή, όταν εργαζόμουν στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, να γνωρίσω την Κλαίρη Αγγελίδου υπό την ιδιότητα της ως Υπουργού, και αργότερα, ως μια ανήσυχη για τα θέματα της παιδείας συμπολίτη μας. Ξεχώρισα το ήπιο του χαρακτήρα της, την ευγένεια, τη μεθοδικότητα, το όραμα και την επιμονή της, για να προχωρήσει ο τόπος μας μπροστά.

Ως λαός και ως Πολιτεία, νιώθουμε ευγνώμονες για την πολυδιάστατη και βαρυσήμαντη προσφορά της Κλαίρης Αγγελίδου στην εκπαιδευτική, πολιτιστική, πνευματική και πολιτική πορεία του τόπου. Τρέφουμε ευγνωμοσύνη την οποία εγώ, ως η δεύτερη γυναίκα-Υπουργός Παιδείας από ιδρύσεως της Κυπριακής Δημοκρατίας, αισθάνομαι στον μέγιστο βαθμό. Το έργο που μας κληροδότησε αποτελεί τη σπουδαία κληρονομιά μας αλλά και τον καλύτερο οδηγό για την επιτέλεση της αποστολής που έχουμε αναλάβει, απέναντι σε ό,τι πολυτιμότερο έχουμε, στο μέλλον του τόπου μας, στα παιδιά μας.

Με πλήρη συναίσθηση του χρέους και με σεβασμό στα όσα η Κλαίρη Αγγελίδου αλλά και το σύνολο των προκατόχων μας έχουν επιτύχει, προχωρούμε στην εφαρμογή των σχεδιασμών μας για τον εκσυγχρονισμό και αναβάθμιση του εκπαιδευτικού μας συστήματος. Προτεραιότητά μας είναι η παροχή μιας υψηλού επιπέδου συμπεριληπτικής εκπαίδευσης και η διαμόρφωση ενός βέλτιστου μαθησιακού περιβάλλοντος, για να ανταποκριθούμε στις ολοένα αυξανόμενες ανταγωνιστικές απαιτήσεις του σύγχρονου κόσμου.

Όραμα και χρέος μας είναι η ολόπλευρη καλλιέργεια των αυριανών δημοκρατικών ενεργών πολιτών, που θα χαρακτηρίζονται από ήθος, προσήλωση στις πανανθρώπινες αξίες και πλήρη συνείδηση της ιστορικής τους ταυτότητας, στοιχείο απαραίτητο στον αγώνα μας για διεκδίκηση της εθνικής μας αξιοπρέπειας, των απaráγραπτων δικαιωμάτων μας και διατήρηση της μνήμης της κατεχόμενης πατρίδας μας. Αυτό οφείλουμε στην Κλαίρη Αγγελίδου, αυτό άλλωστε υπήρξε και η στερνή παρακαταθήκη στα δικά της λόγια:

«Έθνη στερούμενα μνήμης είναι καταδικασμένα να σβήσουν. Η εθνική μνήμη φωτίζει το παρελθόν μέσα από τα στοιχεία της πολιτιστικής παράδοσης, συντηρεί την εθνική ταυτότητα και τονώνει την εθνική συνείδηση. Έτσι, ο ελληνικός λαός, πραγματώνοντας τις παραδοσιακές αξίες σε διαλεκτική σχέση και αμφίδρομη επικοινωνία με τα εκάστοτε νέα παγκόσμια δεδομένα, διαμορφώνει δυναμικά το εθνικό του παρόν και οριοθετεί σωστά το μέλλον».

